בְּאֵר הַגּוֹלָה ל:

הִלְכוֹת קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה סִימָן קמח קמט קנ

קמח שֶׁלֹּא יַפְשִׁיט שְׁלִיחַ צִבּוּר הַתֵּבָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א סוטה ל״ט (ע״ב).

א א(א) **אֵין שְׁלִיחַ צִבּוּר רַשַּׁאי** (א) **לְהַפְשִׁיט הַתֵּבָה בְּצִבּוּר כָּל זְמַן שֶׁהֵם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.** (פֵּרַשׁ רַשִׁ״י (סוטה לט: ד״ה להפשיט), שֶׁהָיוּ רְגִילִים לְהָבִיא סֵפֶר תּוֹרָה מִבֵּית אַחֵר (ב) שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ וְכוּ׳, עַד שֶׁטָּרַח צִבּוּר הוּא לְהִתְעַכֵּב שָׁם, וְעַיֵּן בְּפָנִים בְּאֹרַח חַיִּים (נמוק״י)):

קמט שֶׁהַצִּבּוּר לֹא יֵצְאוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ סֵפֶר תּוֹרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א סוטה ל״ט (ע״ב) לְפָרוּשׁ הַגְּאוֹן הֶבְיאוֹ הַשּׁוֹר.

א א**אֵין הַצִּבּוּר רַשָּׁאִים לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת** (א) **עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ סֵפֶר תּוֹרָה.** הַגָּה: מִיהוּ אִם אֵינָם יוֹצְאִים (ב) רַק (ע) יָחִיד לַיִת לָן בָּהּ (בית יוסף (ד״ה ותו) בשם הרבינו יונה בחדושי מגילה). **וְאִם מַצְנִיעִים הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּבֵית אַחֵר, אִם אֵין לְבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא פֶּתַח אֶחָד,** (ג) **צְרִיכִין לְהִתְעַכֵּב עַד שֶׁיֵּצֵא הַסֵּפֶר תּוֹרָה** (ד) **וְיִלְכוּ אַחֲרָיו לִמְקוֹם שֶׁמַּצְנִיעִים אוֹתוֹ שָׁם, וְאִם יֵשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי פְּתָחִים, יְכוֹלִים** (ה) **לָצֵאת בְּפֶתַח אֶחָד קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא הַסֵּפֶר תּוֹרָה בַּפֶּתַח הָאַחֵר,** (ו) **וּבִלְבַד שֶׁיֵּלְכוּ אַחַר הַסֵּפֶר תּוֹרָה** (ג) **וִילַוּוּהוּ לַמָּקוֹם שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ שָׁם.** הַגָּה: וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ בַּהֵיכָל שֶׁהוּא הָאָרוֹן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, מְצָוָה לְכָל מִי שֶׁעוֹבֶרֶת לְפָנָיו (ז) לְלַוּוֹתָהּ עַד לִפְנֵי הָאָרוֹן שֶׁמַּכְנִיסִין אוֹתָהּ שָׁם (דברי עצמו ומהרי״ל (מנהגים הלכות תפילה)). וְכֵן הַגּוֹלֵל יֵלֵךְ אַחַר הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַד לִפְנֵי הָאָרוֹן, וְעוֹמֵד שָׁם עַד שֶׁיַּחֲזִירוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה לִמְקוֹמָהּ (הגהות מיימוני פרק י״ב (הכ״ד סוף ג) מהלכות תפילה), (ח) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמַגְבִּיהַּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כִּי הוּא עִקַּר הַגּוֹלֵל וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁמְּבִיאִים הַתִּינוֹקוֹת לְנַשֵּׁק הַתּוֹרָה כְּדֵי לְחַנְּכָם וּלְזָרְזָם בְּמִצְוֹת, וְכֵן נוֹהֲגִין (אור זרוע (מ״כ סי׳ ממ)):

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת

קנ בִּנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְשֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א תוספתא (ב״מ סי״א ה״ב) כְּתֻבִּיהָ הָרִי״ף (ה״י) וְהָרֹא״ש (סי׳ כד) בְּרֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּבָבָא בַּתְרָא.

א (א) א**כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה** (ב) ***לִבְנוֹת** (ע) [א] **בֵּית הַכְּנֶסֶת,** ***וְלִקְנוֹת לָהֶם תּוֹרָה נְבִיאִים**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] בֵּית הַכְּנֶסֶת. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּרֵיב״ש (סי׳ רנג) שֶׁמִּי שֶׁמּוֹנֵעַ קְבִיעוּת מָקוֹם לְהִתְפַּלֵּל בְּעֲשָׂרָה, נֶחְשָׁב כְּבֶר נִדּוּי הוּא שֶׁמּוֹנֵעַ הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת מִצְוָה, וְהוּבָא בְּקִצּוּרָה בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט (סי׳ קסב ס״ק), וְנִרְאֶה דְּאֶפְלוּ יֵשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת הַדִּין כֵּן אִם לֹא שֶׁהַקָּהָל גּוֹזְרִים כֵּן מִצַּד תּוֹעֶלֶת הַמְּגִיעַ לַצִּבּוּר. וְעַיֵּן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַב חֲפֵץ טְעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר כְּפֵה עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

א (ע) יָחִיד. פֵּרוּשׁ אֶחָד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַצְאוּ רַבִּים: (ב) **וִילַוּוּהוּ.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ יְלַוּהָ אוֹתָהּ עַד הַבִּימָה. הָאֲרִי״ זַ״ל (פרי עץ חיים שער קריאת ס״ת פ״א):

א (ע) **בֵּית הַכְּנֶסֶת.** הַבָּאִר הַיטֵב אֲשֶׁר לְפָנֵי הֵבִיא כָּאן מֵהַרַ״ם פְּדָרָאז דִּלְבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת גּוֹבִין לְפִי נְפָשׁוֹת, עַיֵּן שָׁם, וְלֹא רָאָה בְּמַהֲרַ״ם עֲצָמוֹ דָּשָׁם פָּסַק לְהַפּוּךְ דִּלְבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת גּוֹבִין לְפִי מָמוֹן, עַיֵּן שָׁם סִימָן מ״ב. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ תּוֹעֶלֶת לְהַקָּהָל יְכוֹלִין לְמְחוֹת שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ בַּעֲשָׂרָה בְּבֵיתָם כִּי אִם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, עַיֵּן בִּשְׁנֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט):

בַּאוּר הַלָּכָה

א * **לִבְנוֹת** וְכוּ׳. עַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א וסק״ג) שֶׁכָּתַב דְּיֵשׁ מִי שֶׁכָּתַב דְּאֵין **לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת עַל יְדֵי עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים, וּבִקְרָט לַעֲשׂוֹת כְּמִין כִּפָּה לְקִנֵּי הַהֵיכָל לְנוֹי תְּבוּאַי רְאוּי לְזֶהֶר שֶׁיִּהְיֶה עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל מָקוֹם לְחַתֵּן הַגַּג שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת עַל יְדֵי עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים אֵין לָחוּשׁ:**

* **וְלִקְנוֹת לָהֶם תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג), **וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִם אֵין מָקוֹם לְצַבּוּר לִלְמֹד כְּגוֹן שֶׁבֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא דְּחוּק לָזֶה אוֹ מִסִּבָּה אַחֶרֶת שְׁכּוֹפִין זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ,** דְּמֵה שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש בִּתְשׁוּבָה כְּלַל ״ג (סי׳ יד) כְּעַיִן זֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעוֹד שֶׁהָרֵי כּוֹפִין לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת לְתִפְלָה, כָּל בִּנְיַן הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר לְהִתְרַחֵק קְצָת מִן הַצַּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחֲזִיק הַסֵּפֶר אֲחוֹרֵי הַקּוֹרְאִים בַּתּוֹרָה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **לְהַפְשִׁיט הַתֵּבָה.** בְּכָל מָקוֹם תֵּבָה פֵּרוּשׁוֹ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְתֵבָה הָאֲמוּרָה כָּאן, שֻׁלְחָן שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנָּח עָלָיו כְּשֶׁקּוֹרִין בּוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א)]: (ב) **שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ.** וּפוֹרְשִׁין בְּגָדִים נָאִים סְבִיב הַתֵּבָה לִכְבוֹד הַסֵּפֶר תּוֹרָה. וּכְשֶׁיּוֹצְאִין מִשָּׁם וְנוֹטְלִין סֵפֶר תּוֹרָה לִתֵּן לְבֵית שֶׁמִּשְׁתַּמֵּר בּוֹ, לֹא יַפְשִׁיט הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַתֵּבָה בְּפָנֵי הַצִּבּוּר, שֶׁטָּרַח צִבּוּר הוּא לְהִתְעַכֵּב שָׁם עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַד שֶׁיַּפְשִׁיט אֶת הַתֵּבָה, אֶלָּא מוֹלִיךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְהֵם יוֹצְאִים אַחֲרָיו (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן קמ״ט (ס״א)), וְחוֹזֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמַפְשִׁיט הַתֵּבָה [כָּל זֶה מְפֹרָשׁ רַשִׁ״י שָׁם (סוטה לט: ד״ה להפשיט)]:

א (א) **עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ.** שָׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ כָּבוֹד לַתּוֹרָה שֶׁיְּנִיחוּהָ וְיֵלְכוּ לָהֶם, (ע) וּמֵירֵי בְּמָקוֹם שֶׁמְּנַהֵג לְהַצְנִיעַ הַסֵּפֶר אַחַר וּבָא לְצַיֵּן, דְּאִם לֹא כֵן בְּלָאו הָכִי הָלֹא אָסוּר לְאָדָם לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת קֹדֶשׁ דְּסִדְרָא, כַּמְבֹאָר בְּסִימָן קל״ב (ס״ב): (ב) **רַק יָחִיד.** וַאֲפִלּוּ (ג) שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה, וְהַטַּעַם דְּיֵשׁ כָּבוֹד לַסֵּפֶר תּוֹרָה כֵּינָן שֶׁעֲדַיִן רֹב הַצִּבּוּר שָׁם, וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת גּוּפָא הַגַּל הָרַמְ״א, אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ לְבֵית אַחֵר, בְּכָל גַּוְנֵי אֲפִלּוּ יָחִיד לֹא יֵצֵא קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה, אֶלָּא יַמְתִּין עַד שֶׁיּוֹצִיאוּהָ עַיֵּן שָׁם: (ג) **צְרִיכִין לְהִתְעַכֵּב** וְכוּ׳. דְּאֵין נָכוֹן שֶׁיֵּצֵא אָדָם בְּפֶתַח קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה: (ד) **וְיֵלְכוּ אַחֲרָיו** וְכוּ׳. לַעֲשׂוֹת לָהּ הָדוּר לְלַוּוֹתָהּ, וְאִסְמְכוּהָ אִקְרָא דִּכְתִיב ׳אַחֲרֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ׳ [גְּמָרָא (סוטה לט:)]: (ה) **לָצֵאת בְּפֶתַח אֶחָד** וְכוּ׳. דְּכָזֶה לֹא מְנַכֵּר שֶׁיּוֹצֵא קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה: (ו) **וּבִלְבַד שֶׁיֵּלְכוּ** וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ (ג) אַף שֶׁהִתְּחִילוּ לָצֵאת בְּפֶתַח אַחֵר, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְהַמְתִּין בַּחוּץ עַד שֶׁיּוֹצִיאוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וִילַוֶּה אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ: (ז) **לְלַוּוֹתָהּ.** וְכֵן (ד) כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַהֵיכָל, מִצְוָה לְכָל מִי שֶׁעוֹבֶרֶת לְפָנָיו לְלַוּוֹתָהּ עַד הַבִּימָה: (ח) **וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמַגְבִּיהַּ** וְכוּ׳. מַשְׁמַע דְּמִנְּהָגָנוּ הוּא בַּמַּגְבִּיהַּ בִּלְחוּד, אֲבָל בִּלְבוּשׁ וְשֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ ו ס״ו אות יג) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סמ״ב) מְבֹאָר דְּבֵין הַמַּגְבִּיהַּ וּבֵין הַגּוֹלֵל צְרִיכִין לְלַוּוֹתָהּ עַד לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ. מִנְהָג פָּשׁוּט (ס) שְׁבָּדָרָךְ הִלּוּכוֹ מִן הַתֵּבָה אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְהַצִּבּוּר ׳מִזְמוֹר לְדָוִד לַה״ וְגוֹ׳ (תהלים כט), וְנוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לוֹמַר ׳מִזְמוֹר לְדָוִד׳ כִּי אִם בְּשַׁבָּת אוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּשַׁבָּת, אֲבָל בְּיוֹם טוֹב וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּחֹל כְּשֶׁמַּסְלִיקִין הַסֵּפֶר תּוֹרָה אֵין אוֹמְרִים ׳מִזְמוֹר לְדָוִד׳ רַק ׳לְדָוִד מִזְמוֹר לַה׳ הָאָרֶץ׳ וְגוֹ׳ (שם כד):

א (א) **כּוֹפִין** וְכוּ׳. זֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם הִלְכוֹת תְּפִלָּה פֶּרֶק י״א (ה״א), כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהָכִין לוֹ בַּיִת שֶׁיִּכָּנְסוּ בּוֹ לְתִפְלָה בְּכָל עֵת תְּפִלָּה, וּמָקוֹם זֶה נִקְרָא בֵּית הַכְּנֶסֶת. וַאֲפִלּוּ הַמְּעוּט יְכוֹלִין לָכֹף אֶת הַמְּרֻבִּים [רַמ״א חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן קס״ג סָעִיף א׳]: (ב) **לִבְנוֹת.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ע) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ותו גרסינן): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ה) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סמ״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah